КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»

Кафедра освітньої політики

Програма підвищення кваліфікації керівників (директорів, заступників директорів) закладів загальної середньої освіти

«ЗДОРОВА ШКОЛА: ВІД СТРАТЕГІЇ ДО ДІЇ»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри освітньої політики

(Протокол №8 від 21.09.2026 р.)

Завідувачка кафедри Галина ЛОЇК

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(Протокол №6 від 1.10.2026р.)

Голова науково-методичної ради Павло ХОБЗЕЙ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Назва програми: програма підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти та їх заступників «Здорова школа: від стратегії до дії».

Розробники:

Сливка Євгенія Миколаївна, старша викладачка кафедри освітньої політики КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»

Лазорко Марія Степанівна, старша викладачка кафедри природничо-математичної освіти КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»

Напрям підвищення кваліфікації:

- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища;
- розвиток управлінської компетентності;
- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку;
- формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей вмінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України «Про освіту»;
- розвиток комунікаційної та емоційно-етичної компетентностей.

Розроблена на основі типової програми підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, від 12.10.2022 р. № 905 та вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, від 12.10.2022 р. № 904.

Термін дії програми: 01.01.2027 р. - 01.01.2032 р.

Рецензенти:

Чушак Христина Ярославівна, кандидат політичних наук, доцентка кафедри освітньої політики КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»

Коваленко Олена Вікторівна, директорка середньої загальноосвітньої школи № 67 м. Львова

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Здоров'я дітей є одним із ключових пріоритетів державної освітньої політики. Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі, Державний стандарт базової середньої освіти (соціальна і здоров'язбережувальна та фізкультурна освітні галузі), реформа шкільного харчування та вимоги Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти визначають здоров'язбереження як наскрізне завдання закладу освіти, а не лише окремих навчальних предметів.

Водночас у багатьох закладах освіти заходи з питань здоров'я залишаються фрагментарними: окремі акції, тематичні тижні чи виховні години не об'єднані спільною стратегією, не спираються на аналіз потреб і не мають механізмів оцінювання результатів. В умовах воєнного стану зростає навантаження на психічне здоров'я здобувачів освіти та педагогів, знижується рухова активність дітей, що потребує системних, скоординованих рішень на рівні всього закладу.

Міжнародний підхід здорової школи (ВООЗ, ЮНЕСКО, мережа Schools for Health in Europe) пропонує цілісну модель, у якій здоров'я інтегрується в політику закладу, освітній процес, фізичне й соціальне середовище та партнерство з родинами і громадою. Програма поєднує цей підхід з українською нормативною базою та практичним досвідом українсько-швейцарського проєкту «Діємо для здоров'я» і спрямована на те, щоб педагогічні команди навчилися переходити від декларацій до стратегічного планування та конкретних дій.

Цільова група: керівники (директори, заступники директорів) закладів загальної середньої освіти.

Обсяг: 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: немає.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очно-дистанційна).

Мета підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників щодо розроблення, впровадження та моніторингу стратегії закладу загальної середньої освіти як школи, що зміцнює здоров'я, на засадах цілісного підходу до здоров'я та благополуччя учасників освітнього процесу.

Завдання підвищення кваліфікації:

1. ознайомити слухачів з концепцією здорової школи, міжнародними стандартами та українською нормативно-правовою базою у сфері здоров'язбереження;

2. сформувати вміння здійснювати аналіз стану здоров'язбережувального середовища закладу освіти та потреб учасників освітнього процесу;

3. навчити розробляти стратегію та план дій «Здорова школа» й інтегрувати їх у стратегію розвитку, освітню програму та річний план закладу;

4. розглянути практичні інструменти впровадження змін за ключовими напрямами: рухова активність, здорове харчування, психічне здоров'я і благополуччя, безпечне середовище;

5. розвинути вміння вибудовувати партнерство з учнями, батьками, медичними працівниками та громадою, залучати учнівське самоврядування;

6. сформувати навички моніторингу та оцінювання результатів впровадження стратегії.

Перелік компетентностей, що удосконалюватимуться/набуватимуться:

●здатність до навчання впродовж життя (Вчитель ЗЗСО - Д1; Керівник ЗЗСО - Д2): визначати потреби власного професійного розвитку, працювати в команді, ініціювати зміни в закладі освіти.
● здоров'язбережувальна компетентність (Вчитель ЗЗСО - В2; Керівник ЗЗСО - Г1): формувати культуру здорового способу життя, організовувати рухову активність, здорове харчування та підтримку психічного здоров'я учасників освітнього процесу;
● управлінська компетентність (Вчитель ЗЗСО - Г1; Керівник ЗЗСО - А2, Б1): здійснювати стратегічне планування, організацію та моніторинг змін у закладі освіти;
● компетентність у створенні безпечного, інклюзивного та здорового освітнього середовища (Вчитель ЗЗСО - В1, В2; Керівник ЗЗСО - Г1): аналізувати стан середовища закладу, визначати пріоритети та заходи щодо його покращення;
● компетентність у налагодженні партнерської взаємодії (Вчитель ЗЗСО - Б2, Б3; Керівник ЗЗСО - В2, В3): будувати конструктивну взаємодію з учнями, батьками, медичними працівниками та громадою, залучати їх до реалізації політики здоров'я закладу.

Очікувані результати підвищення кваліфікації.

Після завершення програми слухач та слухачка:

● знає цілісний підхід до здорової школи та нормативні вимоги до здоров'язбережувального середовища;
● проводить самооцінювання закладу освіти та розробляє план дій «Здорова школа»;
● організовує впровадження практик рухової активності, здорового харчування й підтримки психічного здоров'я разом з учнями, батьками та громадою;
● здійснює моніторинг впровадження плану дій.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації: «зараховано / не зараховано». Результати зараховуються за умов: участі не менше ніж у 50 % аудиторних занять; виконання практичних завдань і завдань самостійної роботи; виконання модульної контрольної роботи на рівні не нижче достатнього (не менше 12 балів з 20 можливих).

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: сертифікат.

Вартість (у разі встановлення): безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, вартість згідно з кошторисом відповідно до порядку надання платних послуг для всіх інших категорій.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва навчальних тем	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Модуль 1. Концептуальні та нормативні засади здорової школи					
Інтеграційно-мотиваційне заняття		1			1
Тема 1.1. Здорова школа: цілісний підхід, міжнародні стандарти та досвід	2	1			3
Тема 1.2. Нормативно-правове забезпечення здоров'язбережувального освітнього середовища в Україні	2	1			3
Разом за модулем	**4**	**3**			**7**
Модуль 2. Від аналізу до стратегії: планування змін у закладі освіти					
Тема 2.1. Діагностика: самооцінювання закладу та аналіз потреб учасників освітнього процесу	1	2			3
Тема 2.2. Стратегія та план дій «Здорова школа»: цілі, пріоритети, ресурси, інтеграція в документи закладу	1	3			4
Тема 2.3. Моніторинг та оцінювання результатів впровадження стратегії	1	1			2
Разом за модулем	**3**	**6**			**9**
Модуль 3. Від стратегії до дії: ключові напрями впровадження					
Тема 3.1. Рухова активність протягом освітнього дня та якісне фізичне виховання	1	2			3
Тема 3.2. Здорове харчування та культура харчування в закладі освіти	1	1			2
Тема 3.3. Психічне здоров'я, благополуччя та безпечне освітнє середовище		1			1
Тема 3.4. Партнерство заради здоров'я: учнівське лідерство, батьки, громада, медичні працівники		1			1
Разом за модулем	**2**	**5**			**7**
Самостійна робота			**4**		**4**
Тестування				**1**	**1**
Підсумкові заходи		**1**	**1**		**2**
Усього:	**9**	**15**	**5**	**1**	**30**

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Концептуальні та нормативні засади здорової школи

Інтеграційно-мотиваційне заняття.

Реєстрація учасників. Знайомство. Ознайомлення з програмою курсу, обговорення та актуалізація тем семінарів. Вправа «Здоров'я в моїй школі сьогодні»: визначення очікувань і професійних запитів слухачів.

Тема 1.1. Здорова школа: цілісний підхід, міжнародні стандарти та досвід.

Здоров'я як фізичне, психічне та соціальне благополуччя. Детермінанти здоров'я дітей і підлітків.

Концепція здорової школи: історія, цінності, принципи.

Глобальні стандарти та індикатори ВООЗ і ЮНЕСКО «Making every school a health-promoting school»: політика, управління, освітній процес, середовище, партнерство, послуги.

Досвід мережі Schools for Health in Europe та українсько-швейцарського проєкту «Діємо для здоров'я»: модель, етапи, результати.

План практичного заняття

1. Аналіз кейсів шкіл, що зміцнюють здоров'я: що відрізняє системний підхід від окремих заходів.

2. Картування компонентів цілісного підходу на прикладі власного закладу освіти.

Тема 1.2. Нормативно-правове забезпечення здоров'язбережувального освітнього середовища в Україні.

Здоров'я в законодавстві про освіту: Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту».

Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі.

Державний стандарт базової середньої освіти: соціальна і здоров'язбережувальна та фізкультурна освітні галузі.

Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, норми та порядок організації харчування: вимоги, що стосуються організації освітнього процесу, рухової активності, харчування.

Відповідальність і повноваження керівника, педагогічної ради, медичного працівника та інших учасників освітнього процесу.

План практичного заняття

1. Робота в групах: аналіз нормативних вимог і складання чек-листа відповідності закладу.

2. Обговорення типових порушень і прогалин у практиці закладів освіти та шляхів їх усунення.

Модуль 2. Від аналізу до стратегії: планування змін у закладі освіти

Тема 2.1. Діагностика: самооцінювання закладу та аналіз потреб учасників освітнього процесу.

Роль діагностики у стратегічному плануванні. Шкільна команда здоров'я: склад, функції, розподіл ролей.

Інструменти самооцінювання школи, що зміцнює здоров'я; опитування учнів, батьків і педагогів; спостереження; аналіз документів і статистики.

Етичні аспекти збору даних про здоров'я та благополуччя дітей.

План практичного заняття

1. Апробація інструменту самооцінювання закладу за напрямами здоров'язбереження.

2. SWOT-аналіз здоров'язбережувального середовища закладу; визначення 2-3 пріоритетів змін.

Тема 2.2. Стратегія та план дій «Здорова школа»: цілі, пріоритети, ресурси, інтеграція в документи закладу.

Від бачення до цілей: формулювання стратегічних цілей і завдань за принципом SMART.

Структура плану дій: заходи, відповідальні, строки, ресурси, індикатори.

Інтеграція політики здоров'я у стратегію розвитку закладу, освітню програму, річний план роботи, внутрішню систему забезпечення якості освіти.

Управління змінами: подолання опору, мотивація та підтримка педагогічного колективу.

План практичного заняття

1. Розроблення «дерева цілей» для обраних пріоритетів.

2. Командна робота над проєктом плану дій «Здорова школа» для власного закладу освіти.

3. Взаємне рецензування проєктів планів за критеріями реалістичності та вимірюваності.

Тема 2.3. Моніторинг та оцінювання результатів впровадження стратегії.

Моніторинг процесу і оцінювання результатів: відмінності, періодичність, відповідальні.

Індикатори впливу, результату та процесу; кількісні та якісні дані.

Використання результатів моніторингу для коригування плану та звітування перед громадою.

План практичного заняття

1. Добір індикаторів до цілей власного плану дій.

2. Розроблення простої системи моніторингу (таблиця індикаторів, джерела даних, графік збору).

Модуль 3. Від стратегії до дії: ключові напрями впровадження

Тема 3.1. Рухова активність протягом освітнього дня та якісне фізичне виховання.

Рекомендації ВООЗ щодо фізичної активності дітей і підлітків; наслідки малорухливого способу життя.

Цілісний підхід до рухової активності у школі: уроки фізичної культури, фізкультхвилинки, активні перерви, активне навчання, позаурочна діяльність, активний шлях до школи.

Інклюзивність рухової активності: залучення дітей з особливими освітніми потребами.

План практичного заняття

1. Практикум: активні перерви та фізкультхвилинки, рухливі методи навчання на уроках з різних предметів.

2. Аудит рухової активності протягом шкільного дня та планування змін.

Тема 3.2. Здорове харчування та культура харчування в закладі освіти.

Реформа шкільного харчування в Україні: основні засади та вимоги.

Цілісний підхід: харчування в їдальні, навчання з питань харчування, питний режим, харчове середовище закладу, залучення батьків.

План практичного заняття

1. Аналіз харчового середовища закладу за чек-листом.

2. Розроблення освітніх активностей і заходів із формування культури здорового харчування.

Тема 3.3. Психічне здоров’я, благополуччя та безпечне освітнє середовище.

Психічне здоров’я дітей і педагогів в умовах війни: фактори ризику та захисту.

Соціально-емоційне навчання та підтримка благополуччя в освітньому процесі; багаторівнева модель підтримки.

Безпечне середовище: запобігання булінгу, психологічно безпечний клімат, турбота про благополуччя педагогів.

Алгоритми взаємодії з психологічною службою та перенаправлення до фахівців.

План практичного заняття

1. Практикум: техніки стабілізації, ранкові зустрічі, практики турботи про себе для учнів і педагогів.

2. Аналіз кейсів і планування заходів підтримки психічного здоров’я у закладі.

Тема 3.4. Партнерство заради здоров’я: учнівське лідерство, батьки, громада, медичні працівники.

Участь учнів у формуванні політики здоров’я закладу: учнівське самоврядування, амбасадори здоров’я, рівний-рівному.

Залучення батьків, медичних працівників, органів місцевого самоврядування, громадських організацій і бізнесу.

Комунікація політики здоров’я: інформування, промоція, відзначення успіхів.

План практичного заняття

1. Картування потенційних партнерів закладу освіти в громаді.

2. Розроблення плану комунікації та залучення партнерів до реалізації плану дій.

Самостійна робота.

Проведення самооцінювання власного закладу освіти за напрямами здоров’язбереження із залученням колег.

Опрацювання рекомендованої літератури та нормативних документів.

Доопрацювання проєкту плану дій «Здорова школа» з урахуванням результатів самооцінювання та відгуків колег.

Розроблення та презентація проєкту плану дій «Здорова школа» для власного закладу освіти (виконується в межах самостійної роботи, презентується на підсумковому занятті; тривалість презентації до 5-7 хв). Структура роботи:

результати самооцінювання закладу; 2-3 пріоритети та стратегічні цілі; план заходів; механізми залучення партнерів; система моніторингу.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

№	Критерій	Показники	Бали
1	**Обґрунтованість**	Пріоритети випливають із результатів самооцінювання та аналізу потреб учасників освітнього процесу; враховано специфіку закладу	0-4
2	**Стратегічні цілі**	Цілі сформульовано за принципом SMART, вони узгоджені з компонентами цілісного підходу до здорової школи й стратегією розвитку закладу	0-4
3	**План заходів**	Заходи охоплюють щонайменше два напрями (рухова активність, харчування, психічне здоров'я, безпечне середовище); визначено відповідальних, строки й ресурси; план реалістичний	0-4
4	**Партнерство**	Передбачено конкретні форми залучення учнів (учнівське самоврядування), батьків, медичних працівників і партнерів громади	0-4
5	**Моніторинг**	Визначено індикатори процесу й результату, джерела даних, періодичність і відповідальних за збір інформації	0-4
	Разом		**20**

Бали за кожним критерієм: 4 - критерій виконано повністю, рішення конкретні й обґрунтовані; 3 - виконано з незначними неточностями; 2 - виконано частково, формулювання загальні; 1 - наявні лише окремі елементи; 0 - не виконано.

Шкала оцінювання: 16-20 балів - високий рівень; 12-15 балів - достатній рівень (зараховано); менше ніж 12 балів - не зараховано, робота повертається на доопрацювання з можливістю повторної презентації.

Підсумкові заходи. Рефлексія.

Презентація проєктів планів дій «Здорова школа» закладів освіти. Взаємооцінювання та обговорення перших кроків впровадження. Тестування. Рефлексія результатів навчання, анкетування слухачів щодо якості програми.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19

2. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20

3. Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі: Указ Президента України від 25.05.2020 № 195/2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020

4. Деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-п

5. Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку: постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 305. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2021-п

6. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-п

7. Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20

8. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних та інших працівників закладів освіти «Організація фізичного та психологічно безпечного освітнього середовища: реагування на загрози чи надзвичайні ситуації»: наказ МОН України від 06.06.2024 № 814. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0814729-24

9. Про затвердження концептуальних засад освітніх галузей та дорожньої карти реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025-2030 роки: наказ МОН України від 20.08.2025 № 1163.

Основна література

1. Making every school a health-promoting school: global standards and indicators for health-promoting schools and systems. Geneva: World Health Organization and UNESCO, 2021. URL: https://www.who.int/publications/i/item/9789240025059

2. Schools for Health in Europe Network Foundation. SHE School Manual 2.0: A methodological guidebook to become a health promoting school. 2019. URL: https://www.schoolsforhealth.org

Додаткова література

1. WHO guidelines on physical activity and sedentary behaviour. Geneva: World Health Organization, 2020. URL: https://www.who.int/publications/i/item/9789240015128